

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

ПРОЄКТ

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«Соціальна робота»
Першого (бакалаврського) рівня освіти
за спеціальністю 231 Соціальна робота
галузі знань 23 Соціальна робота
Освітня кваліфікація: бакалавр соціальної роботи.**

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

Голова Вченої ради

_____ Ігор ЦЕПЕНДА

(протокол № від «» травня 2024 р.)

Освітня програма вводиться в дію

з « » 2024 р

Ректор _____ Ігор ЦЕПЕНДА

(наказ № від «» 2024р.)

м. Івано-Франківськ, 2024

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми

ЗАПРОПОНОВАНО:

Гарант освітньої програми: _____ доктор пед. наук, проф. **Роксоляна ЗОЗУЛЯК-СЛУЧИК**

Члени робочої групи: _____ к. п. н., доц. **Іванна КУЛИК**

_____ к. п. н., доц. **Галина ЛЕМКО**

ВНЕСЕНО:

Кафедрою соціальної педагогіки та соціальної роботи
Протокол № від «__» травня 2024 р.
Завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної
роботи _____ **Іванна КУЛИК**

ПОГОДЖЕНО:

Вченою радою Педагогічного факультету
Протокол № від «__» травня 2024 р.
Голова вченої ради _____ **Оксана КОНДУР**

НАДАНО ЧИННОСТІ

Наказ ректора № від «__» червня 2024р.

ВВЕДЕНО В ДІЮ З:

з «__» вересня 2024 р.
Навчально-методичний відділ
Начальник _____ **Ірина СОЛОНЕЦЬ**

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійну програму «Соціальна робота» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 23 Соціальна робота зі спеціальності 231 «Соціальна робота» укладено відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. №1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» із змінами згідно Постанови КМ №509 від 12.06.2019, Постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти», «Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 977), Національного класифікатора України «Класифікатор професій ДК 003:2010» зі змінами (наказ Мінекономіки № 810-21 від 25. 10. 2021р.), Постанови Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», Стандарту вищої освіти за спеціальності 231 Соціальна робота для першого (бакалаврського) рівня, затвердженого наказом МОН України №557 від 24.04.2019 р.

Освітньо-професійна програма введена в дію з 1.09.2016 р. ухвалою Вченої ради ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (протокол № 7 від 30.08.2016), наказ № 125/06-06-С від «31» 08.2016, у 2019 р. оновлено, частково приведено у відповідність до стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня освіти, галузі знань 23 Соціальна робота, затвердженого і введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України № 557 від 24 квітня 2019 р. Оновлення ОПП затверджено кафедрою соціальної педагогіки та соціальної роботи (протокол № 10 від 26 червня 2019 р.), погоджено Вченою радою Педагогічного факультету (протокол № 1 від 27 серпня 2019 р.). Зміни затверджено Вченою радою ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (протокол № 7 від 30 серпня 2019 р.), надано чинності наказом ректора (наказ № 96/06-01-С-а від 30 серпня 2019 р.), введено в дію з 01 вересня 2019 р.

Оновлення 2020 року зумовлене приведенням у повну відповідність із Стандартом вищої освіти за спеціальності 231 Соціальна робота для першого (бакалаврського) рівня, затвердженого наказом МОН України №557 від 24.04.2019 р. Оновлення ОПП затверджено кафедрою соціальної педагогіки та соціальної роботи (протокол № 11 від 22 квітня 2020 р.), погоджено Вченою радою Педагогічного факультету (протокол № 8 від 4 травня 2020 р.). Зміни затверджено Вченою радою ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (протокол № 6 від 27 червня 2020 р.), надано чинності наказом ректора (наказ № 51/06-01-С-а від 11 серпня 2020 р.), введено в дію з 01 вересня 2020 р.

У 2022 р відбулося оновлення програми у відповідності до рецензій-відгуків зовнішніх стейкхолдерів, Професійного стандарту «Фахівець із соціальної роботи», затвердженого наказом Мінекономіки 3 1179 від 20.06.2020 р. та потреби у високопрофесійних фахівцях регіонального та державного рівнів. Зміни затверджено Вченою радою Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 05 від 31 травня 2022 р.), надано чинності наказом ректора (наказ № 51/06-01-С від «06» червня 2022р.), введено в дію з 01 вересня 2022 р.

Оновлення 2024 року зумовлене приведенням у відповідність до змін, внесених до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота для першого (бакалаврського) рівня (наказом МОН України №1583 від 29.12.2023 р.); розглянута і затверджена Вченою радою Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № від травня 2024 р.), та надано чинності наказом ректора (наказ № від 2024 р.).

Розроблено та оновлено робочою групою у складі:

1. Гарант освітньої програми: Зозуляк-Случик Р. В., доктор пед. наук, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи

2. Член робочої групи: Кулик І. В., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи

3. Член робочої групи: Лемко Г. І., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи

4. Член робочої групи: Куцалаба Н. В., директор Долинського обласного центру соціальної підтримки дітей та сімей «Теплий дім» Івано-Франківської обласної ради

5. Член робочої групи: Красій Богдан Романович, студент другого курсу ОП «Соціальна робота»

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

**Профіль освітньої програми
зі спеціальності 231 «Соціальна робота»**

1 - Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, педагогічний факультет, кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Ступінь вищої освіти – бакалавр Спеціальність Соціальна робота Освітня програма (Соціальна робота) Кваліфікація в дипломі – бакалавр соціальної роботи
Офіційна назва програми	Освітньо-професійна програма «Соціальна робота»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання – 3 роки, 10 місяців
Наявність акредитації	Сертифікат про акредитацію спеціальності № 5096 Термін дії – до 01 липня 2028 р.
Цикл/рівень	НРК України 6 рівень, FQ-EHEA перший цикл, EQF-LLL 6 рівень
Передумови	На базі повної загальної середньої освіти становить 240 кредитів ЄКТС. На базі ступеня «молодший бакалавр» (освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст») заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати не більше 60 кредитів ЄКТС, отриманих в межах попередньої освітньої програми підготовки молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста). Умови вступу визначаються правилами прийому до Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
Мова (и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	5 років
Інтернет-адреса постійного	https://nmv.pnu.edu.ua/bakalavrat/231- соціальна робота/

розміщення опису освітньої програми	
2 - Мета освітньої програми	
<p>Підготовка національно-свідомих, компетентних, конкурентоспроможних фахівців у галузі соціальної роботи на освітньо-кваліфікаційному рівні «бакалавр», здатних інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід, на основі застосування певних теорій та методів соціальної роботи, сформованих фахових компетентностей, ідентифікувати, формулювати і розв'язувати професійні завдання, складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання; надавати соціальні послуги особам/сім'ям, які перебувають в складних життєвих обставинах, організувати волонтерську діяльність в межах громади, регіону, а також зорієнтованих на подальший фаховий саморозвиток.</p> <p>Мета ОП відповідає Стратегії розвитку університету на 2020–2027 роки (https://pnu.edu.ua/стратегія-розвитку-університету/)</p>	
3 - Характеристика освітньої програми	
<p>Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))</p>	<p>Галузь знань 23 Соціальна робота Спеціальність 231 Соціальна робота <i>Об'єкти вивчення та діяльності:</i> особи, родини, соціальні групи та громади, які потребують підтримки та вирішення проблем особистісного, фінансово-економічного, побутового, юридичного та іншого характеру задля покращення соціального благополуччя.</p> <p><i>Цілі навчання:</i> є підготовка високоморальних, патріотичних, освічених, компетентних фахівців, здатних розв'язувати прикладні проблеми, складні спеціалізовані завдання соціальної сфери або у процесі навчання, у тому числі управління соціальними процесами та процесами, що мають місце в індивідуальному розвитку особистості, застосовуючи певні технології, моделі та методи соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов, зорієнтованих на подальшу фахову самоосвіту.</p> <p><i>Теоретичний зміст програми:</i> поняття, концепції та методи підтримання і надання кваліфікованої допомоги особам/сім'ям, групам людей, громадам з метою розширення або відновлення їхньої здатності до соціального функціонування, реалізації громадянських прав, запобігання соціальної ексклюзії.</p> <p><i>Методи, методика та технології:</i> загальнонаукові та соціальні методи пізнання соціальних явищ; методика оцінки поведінки чи діяльності індивідів, родин і</p>

	<p>соціальних груп; педагогічні, економічні, психологічні, соціологічні, інформаційно-комунікаційні технології.</p> <p><i>Інструменти та обладнання:</i> сучасні інформаційно-комунікативні технології, інформаційні ресурси та програмні продукти, що застосовуються в соціальній сфері.</p>
Орієнтація освітньої програми	<p>Освітньо-професійна програма спрямована на підготовку бакалавра, має прикладну орієнтацію, сприяє набуттю комплексу фахових компетентностей з метою забезпечення ефективної діяльності у сфері соціальної роботи.</p> <p><i>Акцент</i> здійснюється на формуванні готовності до надання соціальних послуг особі, сім'ї, громаді у різних державних та недержавних закладах, розв'язуючи складні спеціалізовані завдання та прикладні проблеми соціальної роботи.</p> <p>Програма спрямована на подальшу фахову самоосвіту пропонує комплексний підхід у сфері соціальної роботи.</p>
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	<p>Загальна освіта в галузі соціальної роботи.</p> <p>Програма орієнтується на сучасні наукові дослідження у галузі соціальної роботи, на інноваційні технології викладання, на сформованість готовності до компетентної діяльності з надання соціальних послуг особам/сім'ям, які перебувають в складних життєвих обставинах та професійного самовдосконалення впродовж життя.</p> <p>При розробці програми враховано загальнолюдські та національні цінності, етнокультурні особливості українського суспільства та регіону.</p> <p>Структура програми передбачає динамічне, інтегративне та інтерактивне навчання.</p> <p>Ключові слова: освітній процес, соціальна робота, соціальний працівник, фахівець із соціальної роботи, соціалізація, професійна компетентність, складні життєві обставини, соціальне обслуговування, сучасні технології, соціальні послуги.</p>
Особливості програми	<p>Кореляція змісту освітньо-професійної програми з освітньо-професійним стандартом «Бакалавр з соціальної роботи», професійним стандартом «Фахівець із соціальної роботи» та стратегічними цілями розвитку фахівців сучасної соціальної роботи Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, визначається студентоцентрованим, практико-орієнтованим підходами підготовки конкурентоспроможних фахівців із соціальної роботи на регіональному, національному та міжнародному ринках праці;</p> <p>– відповідність змісту програми професійному стандарту</p>

	<p>«Фахівець із соціальної роботи» забезпечується включенням відповідних спеціальних (фахових) компетентностей, програмних результатів, які забезпечуються освітніми компонентами, відображаються у кваліфікаційній атестації, а також у комісію з кваліфікаційної атестації залучається провідний фахівець із соціальної роботи;</p> <p>– освітня програма передбачає забезпечення здобувачами вищої освіти набуття навичок soft skills упродовж усього періоду навчання, що реалізуються у освітніх компонентах за вибором студента, також право вільного обрання дисципліни враховує реалізацію індивідуальної траєкторії професійної підготовки здобувачів вищої освіти;</p> <p>– здобувачі освіти мають можливість співпрацювати з Центром інноваційних освітніх технологій «PNU Ecosystem», тренерами проекту «Агенти змін».</p> <p>Унікальність програми полягає в підготовці високоморальних, патріотичних, освічених, компетентних фахівців готових надавати соціальні послуги особам /сім'ям, які перебувають в складних життєвих обставинах; організувати волонтерський рух в межах громади та регіону.</p>
--	---

4 - Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання

<p>Придатність до працевлаштування</p>	<p>У відповідності до Національного класифікатора професій України ДК 003:2010 (із змінами 2019р, 2021р.) фахівці, котрі здобули освіту за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота, мають право працювати на таких посадах:</p> <p>2419.3 Державний соціальний інспектор</p> <p>2419.3 Спеціаліст державної служби (місцевого самоврядування)</p> <p>2442.2 Соціальний патолог</p> <p>2446.1 Науковий співробітник-консультант (соціальний захист населення)</p> <p>2446.2 Соціальний аудитор</p> <p>2446.2 Соціальний працівник</p> <p>2446.2 Фахівець (з допомоги неблагополучним родинам, грошової допомоги дітям і т. ін.)</p> <p>2446.2 Фахівець із соціальної роботи</p> <p>2490 Фахівець з раннього втручання</p> <p>3443 Інспектор із соціальної допомоги</p>
---	--

	<p>3460 Соціальний працівник (допоміжний персонал) 3460 Фахівець з вирішення конфліктів (побутова сфера) 5133 Супроводжувач осіб з обмеженими можливостями</p> <p>Основні сфери працевлаштування: школи-інтернати, центри зайнятості, державні та громадські установи соціального захисту населення та надання соціальних послуг (центри соціальних служб, терцентри надання соціальних послуг; реабілітаційні центри; пенсійний фонд; центри соціально-психологічної реабілітації дітей; центри медико-соціальної реабілітації дітей закладів охорони здоров'я; Управління соціального захисту населення, благодійні фонди) та інші. Самостійне працевлаштування.</p>
Подальше навчання	<p>Можливість навчатися за програмами 7 рівня НРК, другого циклу на 7 рівні EQF – LLL за цією галуззю знань або іншою на підставі перехресного вступу.</p>
5 - Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	<p>Форма навчання денна та заочна.</p> <p>Викладання та навчання здійснюється на засадах: студентоцентризму, самонавчання, суб'єкт-суб'єктної взаємодії, електронного навчання в системі D-learn, з дотриманням принципів академічної доброчесності та мотивації до саморозвитку; особистісно-зорієнтоване, та практико-зорієнтоване навчання.</p> <p>Форми навчання: аудиторні (лекційні, семінарські та практичні заняття); позааудиторні (самостійна робота студентів, консультації); індивідуальна (проектні роботи, здійснення індивідуальної науково-дослідної діяльності, робота у проблемних групах, підготовка та захист кваліфікаційної роботи).</p> <p>У процесі самостійної роботи, проходження практик, виконання індивідуальних науково-дослідних завдань, курсових робіт здійснюється очне та дистанційне консультування студентів викладачами.</p> <p>Програмні результати досягаються шляхом використання <i>освітніх технологій</i>: активно-продуктивні (проблемні, дискусійні, проектні, інформаційно-комунікаційні, контекстного навчання, співробітництва); електронні навчальні курси, мережі Internet. Навчання здійснюється з використанням платформ Google Meet, Cisco Webex, Zoom.</p> <p>Методи навчання: проблемно-пошукові, діалогічні, дослідницькі, евристичні, інтерактивні (тренінги,</p>

	<p>презентації, дистанційні освітні ресурси та цифрові технології).</p> <p>До освітнього процесу залучаються стейкхолдери та гостьові лектори.</p>
Оцінювання	<p>Система оцінювання будується на умовах академічної доброчесності та прозорості.</p> <p><i>Види контролю:</i> поточний, семестровий, контроль самостійної роботи студентів, підсумковий.</p> <p><i>Форми контролю:</i> усне і письмове опитування, поточні та підсумкові тестові опитування, в тому числі комп'ютерні (у системі d-learn); письмові та тестові екзамени (у системі d-learn); захисти курсових робіт, звітів про проходження практики, проектів, індивідуальних завдань; контрольні роботи, есе, мультимедійні презентації в програмі PowerPoint; захист кваліфікаційної роботи та підсумкова атестація.</p> <p>Оцінювання передбачає накопичувальну систему балів за визначеними видами діяльності прописану в силабусі освітнього компоненту. Окремі результати навчання (індивідуальні досягнення студентів), здобуті в неформальній освіті, можуть визнаватися згідно силабусу освітнього компоненту, що передбачено Положенням Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.</p> <p>Підсумковий контроль – екзамен/залік.</p> <p>Підсумкова атестація – атестаційний екзамен; публічний захист кваліфікаційної роботи.</p> <p>Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за трьома шкалами: 4-бальна національна шкала (відмінно, добре, задовільно, незадовільно); 2-рівнева національна шкала (зараховано/не зараховано); 100-бальна шкала за системою ECTS (A (100-90 балів), B (89-80 балів), C (79-70 балів), D (69-60 балів), E (59-50 балів), FX (49-26), F (25-1).</p>
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	<p>Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p>
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського демократичного суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і</p>

	<p>громадянина в Україні.</p> <p>ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК-5. Здатність планувати та управляти часом.</p> <p>ЗК-6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК-7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК-8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК-9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК-10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК-11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми у професійній діяльності</p> <p>ЗК-12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК-13. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.</p> <p>ЗК-14. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.</p> <p>ЗК-15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p>
<p>Спеціальні (фахові) компетентності (СК)</p>	<p>СК-1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).</p> <p>СК-2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.</p> <p>СК-3. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та фахівців територіальних громад.</p> <p>СК-4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.</p> <p>СК-5. Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян/сімей, які</p>

опинилися в складних життєвих обставинах.

СК-6. Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.

СК-7. Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

СК-8. Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами.

СК-9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів, в тому числі на етапі раннього втручання.

СК-10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

СК-11. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей, в тому числі на етапі раннього втручання.

СК-12. Здатність ініціювати соціальні зміни, які сприяють адаптації та соціалізації осіб у сучасному суспільстві.

СК-13. Здатність до розробки та реалізації соціальних проектів і програм.

СК-14. Здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю фахівців соціальної роботи і волонтерів, іншого персоналу.

СК-15. Здатність взаємодіяти з особами/сім'ями, представниками різних професійних груп та громад.

СК-16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.

СК-17. Здатність виявляти і залучати ресурси інших фахівців, соціальних інститутів, державних та приватних установ та організацій для виконання завдань професійної діяльності.

СК-18. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.

СК-19. Здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності у сфері соціальної роботи.

СК-20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

СК-21. Здатність проводити інформаційно-роз'яснювальну роботу в межах соціальної роботи у громаді, в тому числі щодо надання соціальних послуг.

СК-22. Здатність оперативно вирішувати нестандартні

	<p>(кризові) ситуації і вживати заходи адекватні ситуації в межах своїх повноважень.</p> <p>СК-23.Здатність надавати допомогу соціально неадаптованим сім'ям у набутті навичок відповідального батьківства та пошуку власних ресурсів для самостійного розв'язання життєвих проблем сім'ї.</p> <p>СК-24. Здатність укласти проєкт договору про надання соціальних послуг з потенційним отримувачем соціальних послуг, членами його сім'ї (за можливості) та керівництвом суб'єкта, що надає соціальні послуги.</p> <p>СК-25. Здатність розуміти сутність, значення напрямів, форм і методів та технології соціальної роботи з різними категоріями клієнтів, координувати волонтерську діяльність.</p>
Програмні результати навчання	
<p>Програмні результати навчання</p>	<p>РН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.</p> <p>РН 2. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань.</p> <p>РН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.</p> <p>РН 4. Формулювати власні обгрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.</p> <p>РН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.</p> <p>РН 6. Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.</p> <p>РН 7. Використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань, в тому числі на етапі раннього втручання.</p> <p>РН 8. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.</p> <p>РН 9. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги особам та їх сім'ям.</p> <p>РН 10. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.</p> <p>РН 11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів,</p>

попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.

РН 12. Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності, в тому числі на етапі раннього втручання.

РН 13. Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.

РН 14. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога.

РН 15. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.

РН 16. Застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних працівників і волонтерів, іншого персоналу.

РН 17. Встановлювати та підтримувати взаємини з особами та сім'ями, іншими фахівцями на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів фахової діяльності.

РН 18. Налагоджувати співпрацю з представниками різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів осіб та сімей.

РН 19. Залучати особистісні ресурси осіб, які звернулися за допомогою, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.

РН 20. Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання, в тому числі на етапі раннього втручання.

РН 21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

РН 22. Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

РН 23. Конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки.

РН 24. Організовувати та здійснювати, спрямовані на розвиток батьківського потенціалу навчання батьків розуміти потреби дітей та добирати способи задоволення потреб дітей відповідно до їх віку та індивідуальних особливостей, методи ненасильницького дисциплінованого впливу на дітей з метою запобігання вилучення дітей із сім'ї в межах повноважень.

РН 25. Здійснювати підготовку та укладати договір в письмовій формі про надання соціальних послуг та узгоджувати його з

	<p>отримувачем соціальних послуг та/або його представника (опікуном)</p> <p>РН 26. Організувати роботу по залученню в соціальну роботу інститутів громадського суспільства, волонтерів та інших зацікавлених осіб, а також здійснювати, популяризувати, організувати волонтерську діяльність в межах громади, регіону.</p>
--	---

8. Ресурсне забезпечення реалізації програми

<p>Кадрове забезпечення</p>	<p>Кадрове забезпечення освітньої програми здійснюється професорсько-викладацьким складом кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, а також кафедр Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, який за кваліфікацією відповідає профілю та напряму освітніх компонентів, що викладаються, має необхідний стаж науково-педагогічної роботи і рівень наукової та професійної активності.</p> <p>Гарант і група забезпечення ОП відповідають вимогам поданим у пунктах 37, 38 «Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» (постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 р. № 365)). Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» науково-педагогічні працівники проходять підвищення кваліфікації не рідше, ніж один раз на п'ять років, в тому числі і міжнародні стажування, беруть участь у проєктах, тренінгах, онлайн-курсах задля фахового зростання.</p>
<p>Матеріально-технічне забезпечення</p>	<p>Здійснюється відповідно до Ліцензійних умов.</p> <p>Освітній процес у повному обсязі забезпечений навчальною, методичною та науковою літературою. ОП забезпечено такими матеріально-технічними та інформаційними ресурсами: Наукова бібліотека Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (включаючи електронну бібліотеку); читальний зал педагогічного факультету.</p> <p>Забезпеченість навчальними приміщеннями, комп'ютерними робочими місцями, мультимедійним обладнанням відповідає освітній потребі.</p> <p>Підготовка здобувачів вищої освіти (першого) бакалаврського рівня ОП «Соціальна робота» здійснюється в аудиторіях корпусів у м. Івано-Франківську по вул. Бандери, 1; вул. Шевченка, 57.</p>

	<p>Здобувачі вищої освіти використовують 2 комп'ютерні класи, об'єднані локальною мережею, виділений Internet-канал, точки бездротового доступу до мережі Internet, віртуальне навчальне середовище, а також платформи для дистанційного/електронного навчання Cisco Webex, Google Meet, Zoom тощо.</p> <p>В освітньому процесі використовується безкоштовне програмне забезпечення загального призначення.</p> <p>У процесі підготовки майбутніх фахівців соціальної роботи використовується обладнання Центру інноваційних технологій у рамках програми ЄС Еразмус+ «Модернізація педагогічної вищої освіти з використанням інноваційних технологій викладання – MoPED» (№586098-EPP-1-2017-1-UA-EPPKA2-SBNE-JP).</p> <p>Входи у корпус обладнані пандусами, для осіб з особливими потребами працюють окремі підйомники.</p> <p>Наявна вся необхідна соціально-побутова інфраструктура (гуртожитки, їдальня, спортивні зали та відкриті спортивні майданчики, тренажерні зали тощо). Кількість місць у гуртожитках відповідає вимогам.</p>
<p>Інформаційне та навчально-методичне забезпечення</p>	<p>Інформація про освітньо-професійну програму «Соціальна робота», навчальний план, правила прийому, навчально-методичне забезпечення спеціальності «Соціальна робота», структурні підрозділи, контакти тощо розміщена на офіційному web-сайті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника http://pnu.edu.ua.</p> <p>Інформація та навчально-методичне забезпечення ОПП «Соціальна робота» включає навчальний, робочі плани, силабуси, методичні рекомендації та ін., розміщені на офіційному сайті кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи https://ksptsr.pnu.edu.ua/.</p> <p>Наукова бібліотека Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника виступає джерелом інформаційного забезпечення викладачів і студентів. Центральний корпус Наукової бібліотеки забезпечений електронним читальним залом з бездротовим доступом до мережі Інтернет.</p> <p>Доступ до бібліотечних баз надається у внутрішній мережі університету.</p> <p>Наявна електронна онлайн-бібліотека.</p> <p>Як альтернативу бібліотека пропонує читачам використання електронних версій видань. Через сайт бібліотеки є доступ до електронної бібліотеки, де</p>

	<p>представлена навчальна, наукова, довідкова, художня література, а також рідкісні видання. У бібліотеці створено локальну комп'ютерну мережу із ПК, підключених до загально університетської мережі із виходом в Інтернет та зоною Wi-Fi.</p> <p>Дані про забезпечення науковою, навчально-методичною, методичною літературою подано на офіційному web-сайті http://pnu.edu.ua.</p>
9. Академічна мобільність	
<p>Національна кредитна мобільність</p>	<p>Організація академічної мобільності учасників освітнього процесу ґрунтується на «Положенні про академічну мобільність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, що передбачає можливість для учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися, проходити навчальну або виробничу практику, проводити наукові дослідження у партнерських закладах вищої освіти України. Викладачі університету мають можливість підвищити свою викладацьку майстерність та розвинути наукову діяльність шляхом проходження стажування у різних організаціях й установах України (85 укладених угод), зокрема на основі двосторонніх договорів між Прикарпатським національним університетом імені Василя Стефаника та вітчизняними ЗВО-партнерами України (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія», Житомирський державний університет імені Івана Франка, Львівський національний університет імені Івана Франка, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича).</p> <p>Академічна мобільність реалізується шляхом участі викладачів і студентів у наукових конференціях, навчально-методичних семінарах, тренінгах, онлайн-курсах, наукових проектах, проведеннях спільних досліджень, підготовки спільних публікацій, гостьових лекцій.</p>
<p>Міжнародна кредитна мобільність</p>	<p>Міжнародна кредитна мобільність на ОП регулюється Положенням про академічну мобільність учасників</p>

освітнього процесу ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора від 03.01.2017 р. № 1), а також згідно з Стратегією інтернаціоналізації університету <http://ic.pnu.edu.ua/стратегія-інтернаціоналізації/> інтернаціоналізація наукової та академічної мобільності, наукової діяльності професорсько-викладацького складу та студентів.

Академічна мобільність передбачає можливість учасників освітнього процесу Університету навчатися, викладати, стажуватися, проходити навчальну або виробничу практику, проводити наукові дослідження у партнерських вищих навчальних закладах за кордоном з можливістю перезарахування в установленому порядку освоєних навчальних дисциплін, практик тощо.

Шляхи забезпечення міжнародної кредитної мобільності:

1. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника є дійсним членом міжнародних організацій і об'єднань, серед яких: Європейська асоціація університетів (Брюссель, Бельгія); Консорціум українських університетів та Варшавського університету; Консорціум університетів балтійського регіону та України; Союз Університетів «Один пояс – один шлях»; міжнародний консорціум університетів Collegium Carpathicum; Велика Хартія Університетів (Magna Charta Universitatum).

2. У рамках міжнародного співробітництва між Прикарпатським національним університету імені Василя Стефаника і закладами вищої освіти зарубіжжя укладено 90 діючих угод, зокрема з Університетом Карабюк, Туреччина; Українським Вільним університетом, Федеративна Республіка Німеччина; Пряшівським університетом, Словацька Республіка; Вищою Менор Коледжем, США; Університетом Нової Горіци, Республіка Словенія; Університетом Любляни, Республіка Словенія; Університетом Острави, Чеська Республіка; Університетом Констанц, Федеративна Республіка Німеччина; Факультетом математики та інформатики Лодзького університету, Республіка Польща; Вищою державною професійною школою в Хелмі, Республіка Польща; Варшавським університетом, Республіка Польща; Педагогічним університетом імені Комісії Національної Освіти,

	Республіка Польща; Вищою лінгвістичною школою в Ченстохові, Республіка Польща; Вроцлавським університетом, Республіка Польща; Природничо-гуманітарним університетом у Седльце, Республіка Польща; Люблінським Католицьким університетом Іоана Павла II, Республіка Польща; Університетом м. Аріель, Ізраїль; Університетом Матея Бела, Банська Бистриця, Словаччина та ін.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Не передбачено.

2. Перелік компонент освітньо-професійної/наукової програми

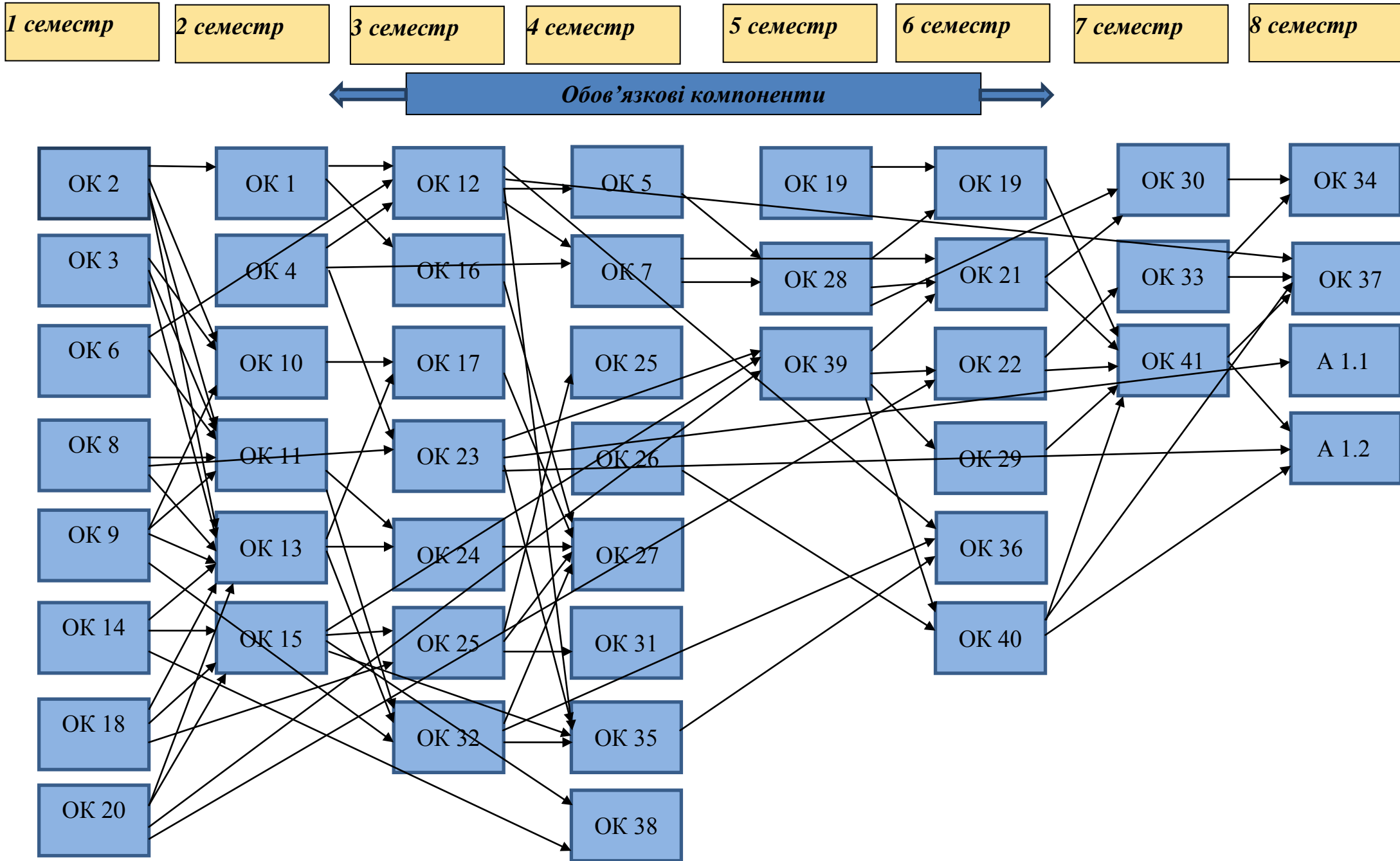
та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
1. Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1	Українська мова за професійним спрямуванням	3	Залік
ОК 2	Історія України	3	Залік
ОК 3	Вікова фізіологія та основи охорони здоров'я	3	Залік
ОК 4	Іноземна мова (англійська)	6	Екзамен
ОК 5	Філософія	3	Залік
ОК 6	Сучасні інформаційні технології	3	Залік
ОК 7	Іноземна мова (за професійним спрямуванням)	9	Екзамен
ОК 8	Загальна психологія	3	Екзамен
ОК 9	Загальна соціологія	3	Екзамен
ОК 10	Соціальна психологія	3	Екзамен
ОК 11	Психологія розвитку людини	3	Екзамен
ОК 12	Основи наукових (соціальних) досліджень	3	Залік
ОК 13	Соціальна педагогіка з основами практикуму з соціальної роботи	6	Екзамен
ОК 14	Вступ до спеціальності з основами академічної доброчесності	3	Залік
ОК 15	Волонтерська діяльність	3	Залік
ОК 16	Менеджмент з основами комунікації в соціальній роботі	6	Екзамен
ОК 17	Педагогіка і психологія родинних взаємин	3	Екзамен
ОК 18	Історія та теорія соціальної роботи	6	Екзамен
ОК 19	Основи консультування клієнтів, які перебувають у СЖО (в т. ч. на етапі раннього втручання)	6	Екзамен
ОК 20	Соціальна політика	6	Екзамен
ОК 21	Професійна майстерність соціального працівника з основами супервізії	6	Екзамен
ОК 22	Правові основи соціальної роботи та адміністративна процедура в соціальній допомозі	6	Екзамен
ОК 23	Технології соціальної роботи (вітчизняні та зарубіжні)	6	Екзамен
ОК 24	Соціальна робота з постраждалими у воєнний період	3	Екзамен
ОК 25	Методи соціальної роботи	6	Екзамен
ОК 26	Методи та технології соціальної діагностики	3	Екзамен
ОК 27	Соціальна профілактика	3	Екзамен
ОК 28	СР з різними групами клієнтів, в т. ч. із сім'ями на етапі раннього втручання	6	Екзамен
ОК 29	Документознавство в соціальній роботі	6	Екзамен
ОК 30	Етика соціальної роботи	6	Екзамен
ОК 31	Система організації соціальних служб	3	Залік
ОК 32	Соціалізація особистості	3	Екзамен
ОК 33	Соціальна робота в пенітенціарних установах	3	Екзамен
ОК 34	Медіація осіб/ сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах	3	Залік
ОК 35	Курсова робота (з технологій соціальної роботи)	3	Екзамен
ОК 36	Курсова робота (з фахових дисциплін)	3	Екзамен
ОК 37	Кваліфікаційна робота		9
Практична підготовка			

ОК 38	Виробнича волонтерська практика	3	Залік
ОК 39	Виробнича практика в ЦСС та закладах соціальної реабілітації	3	Залік
ОК 40	Виробнича практика в територіальних центрах та закладах соціального захисту	3	Залік
ОК 41	Виробнича практика фахова	6	Залік
Загальний обсяг обов'язкових компонент		177	
2. Вибіркові навчальні дисципліни			
ВК 42	Вибірковий компонент	3	Залік
ВК 43	Вибірковий компонент	3	Залік
ВК 44	Вибірковий компонент	3	Залік
ВК 45	Вибірковий компонент	3	Залік
ВК 46	Вибірковий компонент	3	Залік
ВК 47	Вибірковий компонент	3	Залік
ВК 48	Вибірковий компонент	3	Залік
ВК 49	Вибірковий компонент	3	Залік
ВК 50	Вибірковий компонент	3	Залік
ВК 51	Вибірковий компонент	3	Залік
ВК 52	Вибірковий компонент	3	Залік
ВК 53	Вибірковий компонент	3	Залік
ВК 54	Вибірковий компонент	3	Залік
ВК 55	Вибірковий компонент	3	Залік
ВК 56	Вибірковий компонент	3	Залік
ВК 57	Вибірковий компонент	3	Залік
ВК 58	Вибірковий компонент	3	Залік
ВК 59	Вибірковий компонент	3	Залік
ВК 60	Вибірковий компонент	3	Залік
ВК 61	Вибірковий компонент	3	Залік
Загальний обсяг вибірових компонент:		60	
3. Атестація			
А 1.1	Атестаційний екзамен	1,5	
А 1.2	Захист кваліфікаційної роботи	1,5	
Загальний обсяг атестації		3	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		240	

2.2. Структурно-логічна схема ОПП

3. Форма атестації здобувачів освіти

Атестація випускників освітньо-професійної програми «Соціальна робота» спеціальності 231 «Соціальна робота» здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи та атестаційного екзамену.

Вимоги до кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота повинна передбачати розв'язання складної спеціалізованої задачі або практичної проблеми у соціальній сфері із застосуванням теорії і методів соціальної роботи. Кваліфікаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації. Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти, або його структурного підрозділу, або у репозитарії закладу вищої освіти.

Вимоги до атестаційного екзамену. Атестаційний екзамен має бути спрямований на перевірку досягнення результатів навчання, визначених цим стандартом та освітньою програмою.

Гарант ОПП

Роксоляна ЗОЗУЛЯК-СЛУЧИК

**5.МАТРИЦЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНИМИ
КОМПОНЕНТАМИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ**

	PH 1	PH 2	PH 3	PH 4	PH 5	PH 6	PH 7	PH 8	PH 9	PH 10	PH 11	PH 12	PH 13	PH 14	PH 15	PH 16	PH 17	PH 18	PH 19	Р Н 2 0	Р Н 2 1	Р Н 2 2	Р Н 2 3	Р Н 2 4	Р Н 2 5	Р Н 2 6	
OK 1		+		+								+														+	
OK 2.	+	+																									
OK 3	+								+																		
OK 4		+																+			+						+
OK 5	+																	+				+					
OK 6		+						+																+			
OK7	+	+	+																								+
OK 8	+									+															+		
OK 9			+	+				+																			+
OK 10	+									+										+			+		+		
OK 11	+			+																+							
OK 12	+			+				+		+			+											+			
OK 13			+	+										+											+		+
OK 14	+		+											+								+					
OK 15																+	+	+		+							+
OK 16						+	+		+						+	+											
OK 17	+									+										+					+		
OK 18			+		+								+											+			
OK 19					+	+						+						+				+	+	+			

A.1.2			+				+	+	+	+				+	+						+			+		
-------	--	--	---	--	--	--	---	---	---	---	--	--	--	---	---	--	--	--	--	--	---	--	--	---	--	--

Гарант освітньої програми

Роксоляна ЗОЗУЛЯК-СЛУЧИК

Освітню програму розроблено на основі таких матеріалів:

1. Закон України № 1556–VII «Про вищу освіту»./ Відомості Верховної Ради(ВВР), 2014, № 37–38.
2. Закон України від 05.09.2017 р. «Про освіту». Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>].
3. Національний Класифікатор професій ДК 003:2010. Режим доступу: <http://dovidnyk.in.ua/directories/profesii>.
4. Національна рамка кваліфікацій. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.15 року № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF11>.
6. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2016 р. № 600 (зі змінами). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstvaosviti-i-nauki-ukrayini/metodichni-rekom>
7. Напрацювання проекту TUNING (Education). Режим доступу: <http://www.unideusto.org/tuningeu/publications/269-reference-points-for-the-design-and-delivery-of-degree-programmes-in-education.html>
8. Постанова Кабінету міністрів України від 23.11.2011 № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій». Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015>
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 12.06.2019 № 509 «Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/509-2019-%D0%BF>
12. Постанова Кабінету Міністрів України від 25.06.2020 № 519 «Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/519-2020-%D0%BF#n2>
13. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації. / Авт.: В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. Київ: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. 120 с.
14. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2023 р. No 372 «Про затвердження плану заходів на 2023-2024 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року»

15. Стратегія розвитку Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника на 2020–2027 рр. Івано-Франківськ. Режим доступу: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Стратегія-розвитку-ПНУ_сайт_2022.pdf